

UMUR TALU • Dünyanın Tozunu Atalım!

İletişim Yayınları 3652 • Bugünün Kitapları 311
ISBN-13: 978-975-05-3939-8
© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1. Baskı 2026, İstanbul

EDİTÖRLER Ahmet İnsel, Tanıl Bora

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Funda Dörtkaş

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44870
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41
Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6
Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

UMUR TALU

Dünyanın Tozunu Atalım!

Sınıf, İttifak, Mücadele, Umut...

UMUR TALU İlkokul, ortaokul ve liseyi Galatasaray Lisesi'nde okudu. Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde doktora çalışmaları yaptı, gazetecilik nedeniyle bıraktı. O arada Demiryol-İş Sendikası'nda ve Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği'nde çalıştı. Üniversiteden hemen sonra *Günaydın*'da başladığı gazeteciliği, *Güneş* (1982-1983), *Cumhuriyet* (1983-1985), *Milliyet* (1985-1987), *Söz* (1987, gazetesinin çıkış sürecinde), *Hürriyet*'te (1987-1988) sürdürdükten sonra; 1988'de döndüğü *Milliyet*'in önce yazı işleri müdürlüğüne, 1992'de genel yayın yönetmenliğine getirildi. 1994'te genel yayın yönetmenliğinden istifa etti ve köşe yazarlığına başladı. *Milliyet*, *Star*, *Sabah*, *Habertürk*'te köşe yazıları yazdı, Paris temsilciliği yaptı. İstanbul Üniversitesi, Bilgi ve Bahçeşehir üniversitelerinde ders verdi. Birkaç dönem Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu'na seçildi, başkan yardımcılığında bulundu. Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi'ni yazdı, medyada ilk ombudsmanlığın kurulmasını gerçekleştirdi. Daha sonra çevrimiçi yayın yapan *Medyakronik* ve *Gazete Duvar*'dan sonra halen *T24*'te yazıyor. 1996'da Türkiye Basın Özgürlüğü Ödülü'nü, iki yıl üst üste Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Ödülü'nü, iki kez Çağdaş Gazeteciler Derneği ödülünü ve 1998 Medya-Sen İletişim Özgürlüğü Ödülü'nü aldı. 2023 seçimlerinde yazılarını keserek TİP'ten milletvekili adayı oldu. Köşe yazarlığına dönerken parti üyeliğini bıraktı. Kitapları: *Sosyal Demokrasi* (Fransa sosyalizmi bölümü, 1984, Turhan Kitabevi), *Keynes* (çeviri, 1985, Afa), *Uçuran Bey Postanesi* (1996, Milliyet Yayınları), *Dipsiz Medya* (2000, İletişim Yayınları), *Bedelli Gazetecilik* (2012, Everest), *Senin Adın Korona Olsun* (2020, Literatür), *Edebi ve Edepsiz Beyoğlu* (2025, Literatür), *Devrim Mutfağı* (Bengi Başaran'la birlikte, 2025, Kafka Kitap).

İÇİNDEKİLER

Giriş: Bir Heyula...	7
Yeni Demokratik Sosyalistler	19
New York'ta bir Müslüman sosyalist	19
ABD'de diğer küçük zaferler	33
İçimizdeki İrlandalı	38
İngiltere'de eko-sosyalist popülizm	41
2025'ten 2026'ya Umud ve Mücadele Mirası	47
Brezilya - Meksika - Honduras ve Şili - Kolombiya - Hollanda - Belçika - Fransa - Almanya - İspanya - İtalya - Danimarka - Norveç - Portekiz - Bulgaristan - Macaristan - Sırbistan - Hırvatistan - Yunanistan - Gürcistan - Rusya - Burkina Faso - Hindistan - Pakistan - Filipinler - Ve Türkiye - Ve boykotlar... - Ve kadınlar...	
Yapay Zekâ ve İşçi Sınıfı (Çalışan Sınıf)	69
Yeniden ve Geniş Anlamda Sınıf	77
"İşçi sınıfı"ndan sayılmayan o büyük sınıf	80
Zenginlere karşı fakirler	83

Giriş: Bir Heyula...

Dünyanın üzerinde bir heyula dolaşıyor. Bir mi, belki de iki.

Biri hem tarihsel olarak çok uzakta değil, hem de içinde bulunduğumuz tarihin kesif talihsizliği. Otoriter, despot yönetimlerden, aynı köklerindeki kimi büyük tarihî faşist kırılma gibi, seçimle iktidara yakın duranlar yahut çoktan adım atmış olanlar.

İkincisi, bu “faşizan popülizm”e karşı, biraz bildik ama çokça yeni bir dille, “sol” ve sık sık “sol popülizm”. Kısım, Antonio Gramsci’nin “Interregnum” dediği, “yönetenlere güven kalmadığı” ve insanların sağa ve sola gittiği veya savrulduğu bir süreç.

İki “popülizm”i sadece sağ ve sol diye ayırmak elbette sığ kalabilir. Sınıfsal olanını sadece popülizm olarak görmek de sınıf çatışmasının yeni hallerini, bu yeni hallerdeki eski ruhtan parçaları ıskalamayı getirebilir. “Popülizm”, Fransız sosyolog ve tarihçi Marc Lazar’ın da dediği gibi, genellikle “problemin kendisi olmaktan çok, zaten

var olan problemin ifadesi. Geleneksel siyasete güven kaybı ve bıkkınlık, işsizlik vb. toplumsal sorunlar, kültürel kriz gibi.” Sağa veya sola doğru akış için öyle ya da böyle bir zemin oluşturur.

“İşçi sınıfının yok oluşu” ve hizmetler-bireyler-bireyselleşme sektörünün büyümesi veya “sosyalizm iddiasının çöküşü” ya da “klasik komünist ve sosyalist partilerin eriyişi”, bir de “enternasyonalizmin tarihe karışması” uzun süre çok ikna edici oldu! Üstelik, “ekonomi tamamen küreselleşmişken” tarih sahnesinde kaybolan bir enternasyonalizmdi bu. Biliyorsunuz, “terörsüz Türkiye” isimli “barış süreci”nde buna benzer bir iddia da hem İmralı’dan hem de Cumhurbaşkanlığı Baş Hukuk Danışmanı’ndan geldi!

“Liberal” küreselleşmenin bir vaadi de demokrasinin ve insan haklarının küreselleşmesiydi. Refahın da. Buna paralel olarak, “liberal demokrasi” sınıfsal mücadelelerin yerine “kimlik mücadeleleri”ni orta yere bırakmıştı. Sertleşebilen etnik-dinî kimlik mücadelelerinden, çoğu ulusal sınırlar içindeki kadın, toplumsal cinsiyet mücadelelerine, elbette çevreciliğe kadar. “Parçalanmış” mücadeleler sürüyor ama bunların işçi sınıfıyla yakınlaşması, bütünleşmesi, işçi sınıfının bir bölümünün “sağ” partilere yönelmesiyle pek mümkün görünmüyordu.

“Sınıf” tanımı ve kimliği daralır veya daraltılırken, “doğal kimlikler” veya “çevre duyarlılığı” yeni ve ateşli mücadele alanları olarak ortaya çıktı. Üstelik bunlar sınıflar aşırısı, sınıflar ötesiydi; yani öyle görünüyordu.

“Yabancı düşmanlığı” ve otoriter damar daha hızlı enternasyonalleşti bu arada. Faşizmi, faşizanlığı besleyen din, milliyet, “işsizlik ve yoksulluk öfkesi”yle, başta göçmenlerin ve sığınmacıların varlığı olmak üzere, bilumum

endişe ve nefret dili, “demokrasinin beşiği” sayılan Avrupa ve ABD’de safları ayıran derin ve kalın bir çizgi çizmeye başladı.

Toplunun en yoksul kesimlerinin bile yoksulluklarını ve sebeplerini kimlikler üzerinden izah edebildiği bir formül vardı. Eskiden de denenmiş, bir süre tutmuş, kitleleri harekete geçirebilen bir formül. Bunun karşısında konuşlanmak ise, “sol, yeşil renkleri”ne rağmen, “aydın işi ve kitlelerden uzak” görülebiliyordu.

Trump, Putin, Orban, Netanyahu, Le Pen-Bardella, AfD ve kimi otoriter, kimi açıkça faşizan (veya “faşistik”) yönetimler veya partiler ya da ciddi ihtimaller dünyasında, bilhassa 2025 başka bir “heyula”nın ortaya çıkışına tanık oldu. Birkaç katalizör de bu “heyula”nın ulusal sınırlar içindeki sıkışmışlığını aşmasını getirirken, enternasyonalleşme eğilimini de güçlendirdi.

Sosyal medya-kripto-yapay zekâ ekonomisinin “küresel hâkimiyet” kurmaya başlaması, bunların aynı zamanda “baskıcı devletler” ile ulusal ölçekteki işbirliğini çıplaklaştırarak, devlet-(büyük) sermaye ilişkisinin yeni bir netlik kazanmasını getirdi. Devlet bir sınıfın, hatta bazen bir azınlığın, bir servet çoğunluğunun tahakküm aracı olarak (yeniden) çıplaklaşıyordu.

Tarihsel, teorik ve eylemsel olarak “sanayi işçileri” üzerinden geliştirilmiş “sınıf savaşı” ve hatta “sömürü”nün “çalışan sınıf-çalışan halk” ve hatta “madunlar” üzerinden yeniden kurulması da mümkün görünmeye başladı. Otoriter ve faşizan iktidarlar ile partiler bu sınıfların içinde dolaşan “yabancı düşmanlığı”ndan beslense bile sorunun “kendine benzeyenler”den ziyade “kendini benzetenler” olduğu daha çok dillendirilmeye, idrak edilmeye başladı.